

правові механізми. Інакше кажучи, навіть бездоганний, з точки зору юридичної техніки, закон не завжди є панацеєю верховенства права. Звідси впливає перший і загалом таки майже безперечний висновок: самостійного значення, відмінного від принципу верховенства закону, принцип верховенства права набуває тоді, коли право розглядається як явище, яке не міститься виключно в законах та інших нормативних актах, тобто коли має місце теоретичне і практичне розуміння права і закону [2, с.83-84].

Знаковим у цьому сенсі є рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 КК України (справа про призначення судом більш м'якого покарання) № 15-рп від 02.11.2004 р., в якому зокрема йдеться: Україна є правовою державою (стаття 1 Конституції України). Відповідно до Основного Закону України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю (частина перша статті 3); права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави (частина друга статті 3); права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними (стаття 21); кожен має право на повагу до його гідності (частина перша статті 28); права і свободи людини і громадянина захищаються судом (частина перша статті 55); однією з основних засад судочинства є рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом (пункт 2 частини третьої статті 129). Відповідно до частини першої статті 8 Конституції України в Україні визнається і діє принцип верховенства права.

Верховенство права - це панування права в суспільстві. Верховенство права вимагає від держави його втілення у правотворчу та правозастосовну діяльність, зокрема в закони, які за своїм змістом мають бути проникнуті передусім ідеями соціальної справедливості свободи, рівності тощо. Одним із проявів верховенства права є те, що право не обмежується лише законодавством як однією з його форм, а включає й інші соціальні регулятори, зокрема норми моралі, традиції, звичаї тощо, які легітимовані суспільством і зумовлені історично досягнутим культурним рівнем суспільства. Всі ці елементи права об'єднуються якістю, що відповідає ідеології справедливості ідеї права, яка значною мірою дістала відображення в Конституції України. Таке розуміння права не дає підстав для його отождолення із законом, який іноді може бути й несправедливим, у тому числі обмежувати свободу та рівність особи. Справедливість - одна з основних засад права, є вирішальною у визначенні його як регулятора суспільних відносин, одним із загальнолюдських вимірів права. Зазвичай справедливість розглядають як властивість права, виражену, зокрема, в рівному юридичному масштабі поведінки й у пропорційності юридичної відповідальності вчиненому правопорушенню. У сфері реалізації права справедливість проявляється, зокрема, у рівності всіх перед законом, відповідності злочину і покарання, цілях законодавця і засобах, що обираються для їх досягнення.

Зазначене рішення Конституційного Суду України свідчить про намагання національної юриспруденції відійти від позитивістського праворозуміння, яке, розглядаючи право як «односторонню проекцію владної волі», ігнорує залежність правової системи від «взаємної відповідальності - уряду перед громадянами і громадян перед урядом» [4, с.53].

Список використаних джерел:

1. Головатий С. Книга третя. Верховенство права: український досвід. - К, «Фенікс», 2006.- С. 1452.
2. Правова система України: історія стан та перспективи: у 5 т. - Х.: Право, 2008. - Т.1. - С. 148.
3. Ткачук П. Застосування принципу верховенства права судами конституційної та загальної юрисдикції // Вісник Конституційного Суду України, 2005. - № 5. - С. 94.
4. Аллан Т.Р.С. Конституційна справедливість. Ліберальна теорія верховенства права / Пер. з англ. Р.Семківа. - К.: Вид. дім «Киево-Могилянська академія», 2008. - С. 71.

ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «ПРАВОВА ДЕРЖАВА»

Тодосієнко В.В., студент магістратури навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: к.ю.н., старший викладач кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін ННІПП НАВС Григоренко І.А.

Проблема змісту правової держави є актуальною з найдавніших часів людської історії. Термін «правова держава» (німецькою Rechtstaat) запровадив у науковий обіг Роберт фон Моль в першій третині XIX ст., який розглядав правову державу як «організацію спільного життя людей таким чином, що кожний максимально заохочується та

підтримується у вільному та розумному вживанні та використанні своїх сил» [3, с.5]. Після Другої світової війни концепція «правової держави» стала однією з важливих складових європейської політичної ідентичності, яка лягла в основу правових систем більшості європейських країн.

В Україні ідея правової держави отримала могутній імпульс після прийняття Декларації про державний суверенітет, в якій було проголошено прагнення українського народу до побудови правової держави, та прийняття Конституції 1996 р., в якій було продекларовано курс на розбудову України як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної та правової держави. Так, згідно ст. 1 Конституції України, Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава [1].

В науковій літературі й досі немає єдиного підходу до визначення поняття «правової держави». На думку Ведернікова Ю.А. та Папірна А.В., правовою державою є суверенна політико-територіальна організація влади, яка існує і функціонує в громадянському демократичному суспільстві на підставі соціально-справедливого права і в якій на його основі реально забезпечується здійснення прав, свобод, законних інтересів людини і громадянина, окремих груп людей та громадянського суспільства в цілому, де держава й людина несуть взаємну відповідальність. Іншими словами, це держава, в якій за допомогою юридичних засобів здійснюється максимальне забезпечення здійснення, охорони та захисту основних прав і свобод людини [2, с.38].

На відміну від вищезазначених науковців, на думку Скакун О.Ф., правова держава – це держава, що ґрунтується на розвиненому громадянському суспільстві, в якій юридично визнаються і рівно гарантуються усі основоположні (природні) права і свободи людини, реалізація яких збалансована з їх обов'язками та правами інших людей, а державна влада пов'язана правом з метою запобігання її зловживанням [4, с.194].

Отже, на підставі вищевикладеного можна зробити висновок, що правову державу можна визначити як державу, в якій панує право, або як правову форму організації діяльності публічно-політичної влади та її взаємовідносин з індивідом як суб'єктом права.

Список використаних джерел:

1. Конституція України. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996. - N 30. - ст. 141
2. Ведерніков Ю.А., Папірна А.В. Теорія держави і права : Навч. посіб. — К.: Знання, 2008. — 333 с.
3. Григорян А.Е., Пахомов В.Г.: Роберт фон Моль о правовом государстве : стаття / Григорян А.Е., Пахомов В.Г. - М.: АПКіППРО, 2009. – с. 34-39
4. Скакун О. Ф. Теорія права і держави : підручник / О. Ф. Скакун. - Харк. нац. ун-т внутр. справ. - К.: Правова єдність, 2011. - 520 с.

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ

Гордій Р.А., студент магістратури навчально-наукового інституту заочного навчання Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри конституційного та міжнародного права НАВС *Пелих Н.А.*

Згідно з частиною першою ст. 6 Конституції України державна влада здійснюється на засадах поділу її на законодавчу, виконавчу та судову. Проте буде перебільшенням робити висновок про якесь цілком самостійне, а тим більше — автономне існування, зокрема, виконавчої влади, щодо інших гілок влади. Адже державна влада, як здатність держави приймати обов'язкові рішення та домагатися їх виконання — явище цілісне.

Інакше кажучи, державна влада за змістом єдина, а конституційний принцип поділу влади є теоретичною константою, яка дає змогу певним чином будувати державний механізм та організовувати його функціонування. Тому зміст принципу поділу влади доцільно тлумачити як визнання того факту, що державна влада реалізується через певні види державних органів. Між ними розподілені повноваження таким чином, що вони є самостійними у реалізації своєї компетенції у встановлених Конституцією межах і взаємодіють між собою за допомогою певних важелів взаємного «стримування» і «противаг».

Поняття «орган виконавчої влади» є похідним від ширшого поняття «державний орган» (або «орган державної влади»). В цьому розумінні орган виконавчої влади є окремим видом державних органів. На них поширюються всі загальні риси поняття державних органів. Це означає, що кожний окремий орган виконавчої влади:

- створюється з метою безпосереднього здійснення конкретного виду державної